

mar) l'explica «branche jeune et flexible, servant à faire des liens» (p. 259), «désigne des liens de bois, de jeunes branches, que la torsion a rendues aussi souples que l'osier; *sabieu* s'emploie encore dans le Béarn et notamment, à Asson, sur les confins de la Bigorre» (p. 281).

Doncs aquella forma labialitzada *subiu* és la que va trobar Millardet amb el sentit de 'cleda viva' a les Landes (*Annales du Midi*, XVI, 22-24), on apareix a Commensacq, poble de l'Albret, NO. del dpt., a uns 40 km. de la mar i 20 al S. del límit gironí (punt 10 de l'*Atlas des La.*, n.º 235, «haie vive»); ja n'havia dit alguna cosa AntThomas (*Mélanges d'étym. fr.*, 184-5): *Sebioux* NL freqüent a tot el Llemosí (Vienne, H.-Vienne, Creuse, en part amb article *Le Sebioux*).

Ara bé, n'hi ha un cas isolat, hapax, en el francès antic de Chrestien de Troyes, *sevil* 'tanca', 'cleda viva' («Hecke») en *Erec et Enide*, v. 4978, ja explicat amb nota en les dues eds. de W. Foerster; ell i H. Breuer, *Wb. zu Kristian v. T.*, 1933, 236a, expliquen que no hi coincideixen els mss. (variants *semil* i *suil*). Thomas i Millardet hi ajunten encara un *Le Cibial* NL menor en el Cantal (on -ILE dóna -ial); i apellatius locals: forezien *civelo* i lionès *sevilò* (més aviat frprov. *sevilò* f., 3 punts, m. *haie* ALF, en el límit entre els dos depts.). I a base d'aquestes dades franceses i frprov. admeten una base *SAEPĪLE, derivada del ll. cl. SAEPES f. «haie, enceinte, clòture» [Cèsar, variant *saeps* en Ciceró i Val. Flaccus].

Del conjunt dels fets gascons, es dedueix clarament que, en efecte, es tracta d'un derivat de SAEPES. I el mall. *xibiu* n'és inseparable. És ben clar, per la gran massa de dades gascones des del S. XIV, i escampades per la meitat del domini gascó, incloent-hi tota la part conservadora (tot el Pirineu fins a l'Oceà i les Landes), que s'identifica amb el sentit del ll. SAEPES, en part significat encara el mateix, en part l'objecte amb què es fan les cledes.

Així ens ho certifica ben explícitament la dada més antiga, i així ho donen a entendre ben clar les altres dues dels Ss. XIV i XV, assimilant-ho amb les «fustes, ligna, latas et (s)cortices» usades per fer-ne, i autoritzant a tallar-ne en el bosc; a la mateixa vall d'Aran, el fet de fer-ne feixos, i d'usar-ho com a collectiu, ja mostra que s'usarà per a aquest fi; pertot es posa de relleu que han de ser flexibles, «souples» i subjectes a «torsion»; i encara que també s'estén als vímet, es parla sobretot de branquetes d'avellaner, bedoll i fins quercínies, que ja són més pròpies per a fer cledes que per a cistelleria o per a cinglantar els animals; naturalment, després també usades per a això. D'altra banda avui significa més aviat 'vareta', 'branqueta flexible', 'gros venci', 'vímet de fer cistells', 'llata' i fins 'perxa', sentit inseparable de l'anterior i que tant pot ser-ne una concreció individual com una acc. concomitant des del principi.

En tot cas en gascó no hi ha dubte que es tracta d'un derivat de SAEPES, mot tan productiu en el llaf de tots els temps i el romànic (it. *sieve/siepe*, *sepale*, *sepaiuola*, *siepaia*): SAEPĪRE 'tancar en closa, encloure

amb tanca', SAEPTUM encara més general en llatí «clòture, enclos, enceinte, barrière» (> cast. SETO), *saepimentum* ja en Varró i en Ciceró; i que continuà produint.

Oc. ant. *sebissa* «haie» surt ja sovint en els trobadors (i avui encara entorn del Baix Roine: bastants punts de Gard, Vauclusa i B. du-Rhône, ALF);¹ oc. ant. *sep* id., *sebenc*, -enca (o *sab*-) «misérable, méprisable», també trobadoresc (que es troba pels camps, que jeu pels prats o li «jeuen» damunt); en part hi ha també avui la labialització de la *e* en aquests derivats: *sübiso* a la Vauclusa (p. 864, ALF), Cantal *subenc* «pousse d'un arbuste, d'un arbre, bourgeon», prov. mod. *essubencà* «ébourgeonner la vigne»; però això mateix amb *ce*- en una ampla zona: Ais i Marsella *sebencar*(r), Niça *sabencà*, que el TdF dóna com a prov. comú, amb la grafia *escebencà*, i afegint-hi *cebenchoun* «branche gourmande» (mots que el FEW posa capritxosament a l'article CĒPA com si tinguessin res a veure amb una ceba, II, 591b § 5, 592b § 2).

En vista de les dades gallo-romàniques, i de l'important mot gascó, de forma pràcticament igual i de significat tan afí, sembla que no podem dubtar a fer venir de SAEPES el mall. *xibiu*, antic *xabiu* (*šabiu*) com sigui que l'assimilació del tipus *sivina* 'savina', *istiu* < *estiu*, *llixiu*, *lligir*, *pitit*, *virí*, *istil* etc., és un fet trivial pertot, i *sivina*, *inimic* i molts altres són molt dominants en el parlar de les Illes: més que més anant precedit de *x*- (*eixiribir*, *xiroi*, *xiroiar* < *eixoreiar*). El sentit fonamental de *xibiu* hagué de ser una tanca o barrera, quasi igual al *subiu/sibiu* gascó (hi ha fins i tot coincidències curioses com la del xibi miserable o malformat amb la femna *sebencia* i la pastorella sucumbint *jos la sebissa*).

La terminació no queda tan aclarida. Un derivat RAMUS *SAEPIVUS o CLAUSUM *SAEPIVUM (o si es vol *claustrum*, o *cingulus* o *cinctus*) seria perfectament satisfactori, tant per al mallorquí com per al gascó; i la *x*-de *xibiu* i encara més la de *xabiu*, i l'àrea del mot, i la índole del seu significat, tot fa suposar una herència mossàrab: en mossàrab en gran part es conservava sorda la P, fins entre vocals, però és freqüentíssim que l'acció de l'àrab la canviés en *b*, fins i tot en posició inicial o recolzada, i la catalanització hi hauria col·laborat, si hagués calgut (eliminant pronúncies morisques recalctrants).

Des del punt de vista mallorquí no hi ha cap escrupol, ni ens resta cap dubte; així eliminarem també la idea onomatopèica, sense base. Una base *SAPILE es prestaria a l'objecció que la *l* rarament apareix vocalitzada en mossàrab i en català: en posició final no es dóna en català ni es comprova en mossàrab (si no és en algun NL, o en casos discutibles); amb la fonètica tan poc coneguda dels parlars mossàrabs, no s'ha de descartar que es produís en certs llocs o condicions,² però fins amb aquests límits no gosaria donar-ho com probable: no es conjumina gaire amb el que en sabem ni amb el sistema; tanmateix potser sí a les Illes, cf. *xinxau* (XINXA) i *xibau* (infra) dels quals és seductor —i incert— pensar que puguin contenir el sufix